

Kvalitet? Till vilket pris!

[Tillbaka](#)

Kvalitet eller volym?

Skogsbrukets klassiska fråga. Speciellt när det gäller sågtimmer. Så fort snabbväxande trädslag/provenienser (gran mest) introduceras är första invändningen: Hur blir kvaliteten?

Vinnare är kontinentgransodlare med glesa förband, hård gallring eventuellt kombinerat med gödsling. Gran är aldrig fel!

Ny prissättning, med färre kvalitetsklasser och förenklad mätning gynnar inte de som satsat på täta planteringar, försiktiga röjningar och många gallringar.

Smålands Skogsvårdsförbund med det nyligen sammanslagna Jönköpings Läns Skogfolk lyssnade, och debatterade nyligen i Vrigstad.

Dagens skogfolk är av tradition kvalitetspräglade. För gårdagens skogsvårdare var kvalitet det enda som räknades och MÅLET.

Men. Framtiden idag, ser inte ut som den såg ut igår. Eller?

Kvalitet, vad är det?

Täta årsringar? Inga, eller smala kvistar? Liten avsmalning?

Det beror på! Kvalitet måste ses i relation till det man ska göra av trädet/stocken, hävdade Henrik Asplund från SÅBI och är alla egenskaper som gör att varan kan tillfredställa uttalade, eller underförstådda, egenskaper eller krav.

Virke till fönsterbågar har helt andra kvalitetskrav än lastpallvirke.

Eftersom alla – inklusive skogsägaren – lever på kundens pengar måste man se till vad kunderna vill köpa och till virket pris. Idag köper man alla kvalitétéer, från det bästa till det sämsta, men priset varierar, såklart.

Under de sista tjugo åren har produktionen av sågade varor fördubblats och två tredjedelar (12 milj. m³) exporteras, sa Henrik Asplund.

Kvalitetstallens Mecka

Vimmerbyområdet är kvalitetstal-

lens Mecka. Arne C Johansson en av dess profeter. Tidigare ansvarig för Domänverkets skogar i Vimmerby. Idag pensionär, men fortfarande engagerad och "fritidsforskare". Arne C menar att den bästa tallkvaliteten får man ur blandbestånd av tall och gran. Även på sk. "tallmark".

Skuggning och högre luftfuktighet ger klenare kvistar samt gynnar kvistrensning i beståndets ungdom och medelålder. Virkesproduktionen blir dessutom högre, menade Arne C i samstämmighet med historiens tidigare, praktiska, skogsskötare.

Jämna årsringar om sågverken får välja

Dessutom inte för breda. Två till fyra millimeter kan vara bra! Dan Wareborn från Bodafors sågverk (gransågverk) med råvaruchefen Ingemar Djerf ville förutom detta undvika ändsprickor, röta, sprötkvist och krökar.

Lennart Johansson från Klev-

shults såg (mest tall) instämde. Men han kunde ändå sälja de sämre kvaliteterna till Egypten, medan Lybien ville ha de bättre (hur går det nu?). Marocko köpte alla kvalitétéer.

Sågverken vill inte ha för krokigt virke

Svor i kyrkan

Anders Svensson, virkeschef på Södra svor i kvalitetskyrkan. Bara en kvalitetsklass på grantimret påspätt med travmätning ska bli Södras framtidsmelodi. Anders företräder DNJIS, De Nya Jättestora Integrerade Sågverken.

DNJIS ligger vid massabruken. Virkeshantering, mätning och lagring är gemensam med massabruket och allt som inte blir bräder blir massaflis som kan blåsas direkt ner i kokarna.

Barken blir el och torkånga i massabrukets pannor/turbiner. Hamnar och annan logistik finns redan. Ur jätteflödet av "medeltimmer" kan man alltid sortera fram bra och bättre kvaliteter. Kunderna får vad de vill och verksamheten blir jätterationell och mal in jättevinst i bra konjunkturer.

Stig Johansson, tidigare VD på SÅBI opponerade sig våltaligt. Premierar man inte liten avsmalning, smala årsringar och finkvistighet, då får man inte det bästa virket till sågverken och lönsamheten sjunker. För alla, för skogsägare likväl för sågverk.

Forskare 1: Hållfasthet = kvalitet

Sorterar man dessutom bräderna efter styvhet, formstabilitet (ingen skevning) och fibervinkel, då närmar man sig det optimala. Eftersom det mesta virket används i konstruktioner måste man se hållfasthet som det viktigaste kvalitetsmättet, tyckte professorn och forskaren vid Linné-Universitet, Hans Petterson.

Goda möjligheter finns att man optiskt kan mäta dessa egenskaper med laser. Kanske även akustiskt. Den ton som brädan ger när man slår på den anger kvaliteten. Hög, klar ton utan dissonanser = hög hållfasthet/kvalitet.

Forskare 2: Årsringsbredd = kvalitetsmått

Jämna årsringar mellan 2-4 mm ger enligt Harald Säll, även han forskare och doktor på Linné-Universitet, den bästa kompromissen mellan hållfasthet, styvhet, formstabilitet och beständighet. Oavsett var i landet trädet växer.

Slutsatsen bör bli att anpassa skogsskötseln så att man får fram den årsringsbredden. Fler plantor per hektar, högre virkesförråd, försiktigare röjningar på bra marker jämfört med svagare marker.

Långa bräder bra

Vid den avslutande diskussionen stod Kvalitetsvirkestets Vänner starkt mot Volymmaffian. Rygggradskänslan mot plånboken. Församlingen var enig om att kvalitet bör ge bättre pris, annars går det ut över kvaliteten i framtida skogar.

Rune Ahlander konkluderade: Skogsägarna har aldrig fått rätt betalning för de riktigt bra kvaliteterna. Köparna räknar med att man får in dem ändå. Som skogsägare får man dra konsekvenserna av det och ösa på med normalvirke

Torbjörn Rydå och Kenneth Wigermo fick Sveriges Skogsvårdsförbunds Silverkvist. Utdelare var Adolf Fredrik Rappe.

När datorerna inte ville och videoprojektorn strejkade, fungerade Falk Kuylens-tierna och hans historier. Men han är ju bara drygt nittio ...

(=dåligt?) mot de stora köparna och sälja det bra virket som rotposter till sågverk som efterfrågar specialkvaliteter.

Anders Svensson, Södra, spädde på: Längden, längdmodulen, är viktigt. Kapa inte vid kvalitetsgräns. Passera den för att få rätt längder.

Vrigstad 20110324
Torgny Bergström
torgny@torgny.se

[Tillbaka](#)